

Роль інтердисциплінарних програм у вищій освіті: переваги та виклики

Єжель Ірина Миколаївна

кандидат біологічних наук, асистент кафедри медичної біохімії та молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна,
<https://orcid.org/0000-0001-9718-9134>

Прийнято: 23.01.24 | Опубліковано: 29.02.24

Анотація: Як у багатьох країнах Європи, так і в Україні вища освіта пройшла істотні зміни в рамках Болонського процесу європейської гармонізації дипломів. Було вдосконалено методи навчання, заборонено «професіоналізацію» навчального процесу та стимульовано розроблення нових педагогічних методів і практик. Проте лише меншість учених цікавиться змістом навчання та важливістю інтердисциплінарного підходу в структуруванні навчальних програм. Поняття «навчальна програма» включає план навчання та прогрес, що передбачає вивчення певного матеріалу у встановленому порядку в межах певного навчального циклу. Актуальність роботи полягає в тому, що вивчення інтердисциплінарних навчальних програм у вищій освіті є предметом зростаючого інтересу протягом останніх років. **Методи:** з огляду на науковий метод аналізу літератури в статті запропоновано об'єднати переваги та недоліки інтердисциплінарних навчальних програм у закладах вищої освіти на прикладах медичних та гуманітарних дисциплін. **Метою** статті є передусім підвищення обізнаності про дослідження, що проводяться на вказану тему, в Україні та на міжнародному рівні. **Результати** роботи показали, що дослідження ролі інтердисциплінарних навчальних програм у вищій освіті пов'язані з різними дисциплінарними традиціями, підходами та цілями. Так само, крім різноманіття фокусних точок та емпіричних об'єктів, у статті вказано на деякі більш загальні теоретичні питання, які дозволили вивчення цієї теми. Продемонстровано цінність інтердисциплінарного підходу, уважного до конструювання знань, що викладаються, з метою аналізу соціальної, інституційної та політичної динаміки, що структурує вищу освіту. **Висновок:** з огляду на вищесказане існує необхідність у подальших дослідженнях у галузі вищої освіти, спрямованих на розвиток та вдосконалення інтердисциплінарних підходів, що дозволить досягти більш ефективної та інноваційної освітньої практики. У майбутньому можна вивчати взаємодію між різними дисциплінами та розвивати нові методи навчання, які б ураховували цей інтердисциплінарний підхід. Також важливо звернути увагу на те, як навчальні програми можуть впливати на соціальні, інституційні та політичні процеси. Вивчення цих аспектів допоможе створити більш гнучкі й адаптивні навчальні програми, які будуть відповідати потребам сучасного суспільства.

Ключові слова: міжпредметна інтеграція, трансформація освіти, студентоцентризм, розвиток навичок, інтеграція в суспільство.

The role of interdisciplinary programmes in higher education: advantages and challenges

Iryna Yezhel

Candidate of Biological Sciences, Assistant of Medical Biochemistry and Molecular Biology Department, Bogomolets National Medical University, Kyiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0001-9718-9134>

Abstract: Like many European countries, higher education in Ukraine has undergone significant changes within the framework of the Bologna Process of European diploma harmonization. Teaching methods have been improved, the "professionalization" of the educational process has been prohibited, and the development of new pedagogical methods and practices is being encouraged. However, only a minority of scholars are interested in the content of education and the importance of an interdisciplinary approach in structuring educational programs. The concept of an "educational program" includes a curriculum and progress plan that involves studying specific material in a set order within a particular educational cycle. The relevance of this work lies in the increasing interest in studying educational programs in higher education in recent years. **Methods:** based on the literature review method, this article proposes to combine the advantages and disadvantages of non-disciplinary curricula in higher education institutions on the examples of medical and humanitarian disciplines. **The aim** of the study is, first and foremost, to increase awareness of research conducted on this topic in Ukraine and internationally. **The research results** showed that studies of educational programs in higher education are related to different disciplinary traditions, approaches, and goals. In addition to various focal points and empirical objects, the work highlights some more general theoretical issues that have allowed the study of educational programs. The work demonstrates the value of an interdisciplinary approach, respectful knowledge construction, for analyzing the social, institutional, and political dynamics that structure higher education. **Conclusion:** Considering the above, there is a need for further research in the field of higher education aimed at further developing and refining interdisciplinary approaches that will lead to more effective and innovative educational practices. In the future, studying the interaction between different disciplines and developing new teaching methods that take into account this interdisciplinary approach can be explored. It is also important to consider how educational programs can impact social, institutional, and political processes. Studying these aspects will help create more flexible and adaptive educational programs that meet the needs of modern society.

Keywords: interdisciplinary integration, education transformation, student centredness, skills development, integration into society.

Вступ. Концепція інтердисциплінарності набуває все більшого поширення в підході до сучасної освіти. Цей термін є способом організації змісту навчання з наслідками для всієї стратегії розроблення навчального плану, який забезпечує єдину картину явищ і процесів, що вивчаються в межах різних навчальних дисциплін, і який дозволяє контекстуалізувати та застосовувати набуті знання [1, с. 620]. Це компонент навчального процесу, який забезпечує активний і формуючий аспект ефективного управління навчанням.

Реформа змісту української освіти в сучасний період створила межі трансформацій на рівні навчальних програм, серед яких виділяється інтердисциплінарна перспектива. У навчальному процесі існують інтердисциплінарні підходи на рівні мінімально обов'язкових співвідношень, передбачених навіть навчальним планом або програмами дисциплін чи напрямів навчання [2, с. 133]. У здійсненні сучасної формуючої освіти важливою умовою є інтердисциплінарне викладання-навчання. Співвідношення знань із різних навчальних дисциплін суттєво сприяє досягненню освітньої мети здобувачів освіти, формуванню та розвитку гнучкості мислення, вмінь застосовувати знання на практиці й краще закріплює та систематизує знання, тобто одна дисципліна допомагає

інший [3, с. 6748]. Питання інтердисциплінарності також є частиною комплексу соціологічних досліджень, які аргументують необхідність більш детального вивчення знань у процесі викладання. Вчені в галузі соціології освіти часто звертали увагу на аналіз змісту передбачених знань, які зазвичай розглядалися як головний об'єкт педагогічних досліджень [4, с. 951]. Особливо це стосується вивчення ролі освітньої системи як засобу відбору, спрямованого на підтримання та легітимізацію ієрархічного розподілу соціальних позицій – зосередженість на досягненнях в освітній системі та освітніх результатах часто відвертали увагу від питань знань та їх передачі [5, с. 439].

Є дві причини, чому питання ролі інтердисциплінарних програм у вищій освіті проблематичне. По-перше, парадоксальність, оскільки це означає ігнорування основ педагогічної практики й орієнтації на комплексний підхід до навчання. По-друге, це створює труднощі в оцінці здобувачів освіти і визначенні їхньої успішності, оскільки інтердисциплінарні програми можуть включати різні предмети та методи оцінювання.

Проте переваги інтердисциплінарності в навчальних програмах безумовні. Вони сприяють розвитку категорій мислення, об'єктів пізнання і форм міркувань, які формуються і передаються в педагогічній діяльності. Це означає, що необхідно серйозно ставитися до знань, розуміючи, що програми мають свою внутрішню логіку, глибину і соціальні наслідки, включаючи розуміння формування освітніх нерівностей.

Інтердисциплінарність дозволяє здобувачам освіти розширити свої знання та розвинути навички в різних сферах, що полегшує їх адаптацію до прогресу. Вони навчаються дивитися на проблеми з різних ракурсів, що сприяє розвитку критичного мислення та творчого підходу. Крім того, інтердисциплінарні програми дозволяють здобувачам освіти сприймати своє оточення у всій його складності та взаємозв'язках, що збагачує їх розуміння світу, сприяють розвитку комунікативних навичок, співпраці та емпатії, які є важливими в усіх сферах життя.

Таким чином, інтердисциплінарність у навчальних програмах є ключовим елементом сучасної освіти, який сприяє глибокому та всебічному розвитку здобувачів освіти, а також формує їх як компетентних громадян суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У роботі з педагогічною програмою важливе розуміння її складників та впливу на процес навчання. Дослідження учених показують, що навчальна програма може впливати не лише на знання здобувачів освіти, а й на їх розвиток та формування особистості, тому важливо досліджувати не лише формальні аспекти програми, але й більш широкий контекст, в якому вона функціонує. Учені розглядають навчальну програму як особливо евристичний об'єкт для розуміння конструювання знань у викладанні [6, с. 3]. Необхідно розуміти, що навчальна програма може включати не лише те, що зазначено в офіційних документах і підручниках, але мати й ширший контекст, який охоплює політичні аспекти визначення програми, а також практичні методи, які використовуються для її викладання [7, с. 750]. На думку Л. Корницької, А. Альфороф і В. Гончарук, інтерес до інтердисциплінарності навчальної програми полягає в тому, щоб дозволити описати порядки, структури або мезосоціологічні процеси, які опосередковують відносини між локалізованими практиками та макросоціальними явищами [8, с. 140]. Проте аналізувати навчальну програму під мезосоціологічним кутом зору не означає просто пересувати зовнішню динаміку. Більш того, це означає досліджувати її як структуру, яка має певну соціально-пізнавальну глибину і призводить до конкретних наслідків. Незалежно від зацікавлення в послідовності курсів або навчальних процесах взагалі одним з аспектів вступу в навчальну програму є акцент на узгодженість різних компонентів [9, с. 13]. Головна мета створення навчальної програми – розуміти, як організовані зміст знань, педагогічна практика та інституційні норми [10].

Конкретно розмова про навчальну програму спонукає учених розглядати організацію, яка включає два аспекти: з одного боку, «системний» аспект (тобто те, що

програма містить низку різних чітко розрізнених та чітко визначених компонентів незалежно від того, чи це будуть «предмети» чи «дисципліни»), з іншого боку, «послідовний» аспект (тобто те, що навчання кожного із цих компонентів підпорядковане плануванню та прогресуванню відповідно до ретельно розробленого графіку) [11, с. 244].

Незалежно від того, які будуть результати навчальної програми, вчені вважають, що цілість, яку створить програма, переважає суму її частин [12, с. 360]. Наприклад, курс може бути структурований як набір окремих тем, незалежних одна від одної, або як послідовність, що показує прогрес у знаннях чи історії дисципліни – кожен із цих варіантів може передавати досить різні бачення одного й того ж змісту знань [13].

Інтердисциплінарність у навчальних програмах сприяє артикуляції між різними дисциплінами, що сприяє створенню конкретних професійних моделей відповідно до особливостей навчального закладу.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на переваги інтердисциплінарності, існує ряд викликів, які потрібно вирішити. Серед них можна виділити необхідність створення спеціальних механізмів документування та оцінки результатів навчання, розроблення методик вивчення інтердисциплінарних програм та формування сприятливого середовища для реалізації цих підходів. Також важливо враховувати інтереси здобувачів освіти та викладачів, забезпечуючи доступність до необхідного знання та ресурсів для успішного вивчення.

Отже, інтердисциплінарність у навчальних програмах може стати ключовим фактором у забезпеченні якісної освіти, але водночас вимагає системного підходу та додаткових зусиль у плануванні та реалізації навчальних процесів. Треба враховувати всі аспекти інтердисциплінарного навчання, щоб забезпечити його успішне впровадження та вплив на розвиток здобувачів освіти.

Формулювання цілей статті. У контексті інтердисциплінарних програм пропонується акцентувати увагу на навчальних програмах, не намагаючись створити єдину аналітичну структуру, яка б урахувала всі різноманітні внески. Таким чином, ця стаття має на меті підкреслити важливість інтердисциплінарних програм у вищій освіті, розглянути проблеми та переваги інтердисциплінарності в навчальних програмах. Також мета полягає у висвітленні необхідності системного підходу до її впровадження та виявленні ключових аспектів, які необхідно враховувати для забезпечення результативності навчальних процесів.

Результати дослідження. Інтердисциплінарність передбачає перетин різних навчальних дисциплін, а це вимагає взаємодії між компетентностями та змістом двох або більше предметів, а також установа та використання зв'язків між мовами та операціями [7, с. 750]. Міждисциплінарна інтеграція являє собою форму співпраці між дисциплінами над певним процесом, явищем, складність якого може бути пояснена, продемонстрована і розв'язати її можна лише за умови конвергентної дії кількох точок зору. Інтердисциплінарність передбачає роботу зі складним змістом з метою формування єдиної картини певної проблеми [1, с. 629]. Таким чином, вона стосується взаємозв'язків, зокрема методологічних, які встановлюються між різними дисциплінами, а точніше – перенесенням методів з однієї дисципліни в іншу.

Можливості співвіднесення знань між різними навчальними дисциплінами безмежні. Важливо, що навчання розглядається як сучасний спосіб досягнення ефективності заняття, а викладач, щоб досягти поставлених цілей, повинен підготуватися заздалегідь і задіяти свої творчі здібності. Навчання через співвідношення предметів є тим новим елементом, що активізує здобувачів освіти, стимулює їхню творчість і сприяє єдності навчально-виховного процесу, закріпленню основи культури.

Зв'язок між предметами може бути досягнутий на рівні змісту та цілей, але також через створення сприятливого середовища для вільного самовираження кожного здобувача освіти, роботи в команді.

Знання, які традиційно накопичують здобувачі освіти, найчастіше є набором ізольованих елементів, що веде до статичного знання світу. Інтердисциплінарний підхід виходить з ідеї, що жодна навчальна дисципліна не є закритою областю, але між ними можна встановити зв'язки. Наприклад, у межах навчального плану з математики та природничих наук інтердисциплінарність є абсолютно обов'язковою, враховуючи пряме практичне застосування хімії, фізики, біології та математики. Інтердисциплінарність у межах однієї навчальної програми означає дослідження та дії з точки зору змісту та методології, які забезпечують знання явищ в їх динаміці, відкриваючи шлях до узагальнюючого синтезу.

Ще одним прикладом є екологічна освіта, яка не потребує спеціальної дисципліни, її можна знайти в усіх дисциплінах у межах навчальних програм, через різні види діяльності. Українська мова та література в інтердисциплінарному сенсі – це дисципліна, яка створює атмосферу, придатну для емоційних проявів, вивчення текстів про природу, створення текстів у віршах або прозі, написання листів, плакатів на екологічну тематику – це лише деякі засоби, які мобілізують здобувачів освіти.

Якість освіти є основою становлення людини в моральному, цивілізованому та шанобливому до здобувача освіти світі, а інтердисциплінарність цьому сприяє.

Знання, які традиційно накопичуються здобувачами освіти, часто ґрунтуються на ізольованих елементах, що обмежує їх розуміння світу. Варто враховувати, що інтердисциплінарний підхід сприяє встановленню зв'язків між різними галузями знань, що дозволяє отримувати більше повні й цілісні уявлення про світ. Додатково інтердисциплінарна освіта дозволяє розвивати креативне мислення, критичний аналіз та розв'язання складних проблем, що є важливими навичками в сучасному світі. Також інтердисциплінарна освіта допомагає стимулювати пошук нових інноваційних ідей та сприяє розвитку нових напрямів науки і технологій. Крім того, такий підхід дозволяє здобувачам освіти підготуватися до різних сфер життя і роботи, адже вони навчаються поєднувати знання з різних галузей і застосовувати їх у практичних ситуаціях (табл. 1):

Таблиця 1

Переваги інтердисциплінарних програм у вищій освіті

Забезпечення повнішого і цілісного розуміння світу	Шляхом встановлення зв'язків між різними галузями знань
Розвиток креативного мислення та критичного аналізу	Виробляє навички розв'язання складних проблем
Стимулювання пошуку нових інноваційних ідей	Сприяє розвитку нових напрямів науки і технологій
Підготовка здобувачів освіти до різних сфер життя і роботи	Шляхом поєднання знань з різних галузей і їх застосування у практичних ситуаціях

Джерело: власна розробка автора

У ракурсі переваг інтердисциплінарних програм необхідно додати, що інтердисциплінарність визнається як фундаментальна концепція сучасної медичної освіти, яка сприяє глибшому розумінню предметів і покращенню навчального процесу.

Важливим аспектом інтердисциплінарності є її застосування в українському культурному просторі, де вчені використовували цей підхід для дослідження різних аспектів науки, літератури та мистецтва. Важливою перевагою такого підходу є можливість інтегрувати різні галузі знань та сприяти позитивному ставленню здобувачів освіти до навчання.

Зокрема, в медичній освіті міждисциплінарний підхід допомагає краще розуміти глибокі зв'язки між різними аспектами медицини, а також розвивати критичне мислення й аналітичні навички. Впровадження міждисциплінарного навчання в медичні програми може покращити якість досліджень і підготовку майбутніх фахівців у галузі медицини.

Таким чином, підсумовуючи, міждисциплінарний підхід у медичній освіті є важливим і ефективним інструментом, який сприяє поглибленню знань здобувачів освіти, розвитку їх критичного мислення і формуванню комплексного уявлення про предмети вивчення.

Інтердисциплінарний підхід у вищій освіті стає важливим фактором для досягнення освітнього підходу, спрямованого на індивідуальні потреби здобувача освіти, його можливості й темп навчання, а також на його ролі та підходи. Інтердисциплінарність у контексті навчального матеріалу стає необхідністю, що впливає з природної потреби індивідів у вивченні фізичного та соціального середовища, і ця потреба повністю задовольняється через міждисциплінарну організацію навчального плану. Крім того, це спосіб організації навчального контенту, який впливає на всю стратегію побудови навчальної програми, що забезпечує єдину картину явищ і процесів, які вивчаються в різних навчальних дисциплінах, і яка сприяє контекстуальності й може бути досягнута лише через зближення та ретельне поєднання кількох точок зору. Навчатися інтердисциплінарно означає покращення раніше засвоєних знань, поступове виконання завдань, щоб не допустити їх монотонного повторення, що може виникнути в разі тривалого навчання в рамках традиційних методів та ігор. У таких умовах навчальна діяльність стає більш цікавою та ефективною, а здобувач освіти стає суб'єктом пізнання, а не лише приймачем інформації. Звичайно, серед великої кількості переваг у цьому контексті можна виділити й недоліки інтердисциплінарних програм у вищій освіті (табл. 2):

Таблиця 2

Недоліки інтердисциплінарних програм у вищій освіті

Недостатня стандартизація програм	Через велику гнучкість інтердисциплінарних програм може виникнути проблема з подібністю освітніх стандартів між різними університетами чи коледжами, що може ускладнити процес визнання кваліфікації здобувачів освіти.
Недостатнє розуміння мети та цілей програми	Брак чіткого розуміння та узгодженості між різними дисциплінами в межах інтердисциплінарної програми може призвести до розбіжностей у викладанні та оцінюванні досягнень здобувачів освіти
Складність координації	Співробітництво між викладачами з різних дисциплін може бути важким і вимагати додаткового зусилля для забезпечення гармонійного поєднання між предметами
Відсутність спеціалізованих знань	Через широкий спектр предметів у інтердисциплінарних програмах може виникнути проблема з недостатнім поглибленням знань у конкретній області, що може

Джерело: власна розробка автора

Сучасна вища освіта передбачає проектування та організацію міжпредметної інтеграції. Співвідношення знань, набутих здобувачам освіти за різними навчальними напрямками, сприяє формуванню та розвитку гнучкості мислення, вмінь застосовувати їх на практиці.

Наприклад, для досягнення інтердисциплінарності в мовній освіті необхідно враховувати психологічні особливості здобувачів освіти. За допомогою дидактичних ігор можна пропонувати складати речення за ілюстраціями, а також поглиблювати знання здобувачів освіти про складні граматичні категорії, використовуючи наукові тести. Гейміфікація дозволяє поєднувати комунікативні, математичні, психомоторні, музичні та будівельні навички. Інтердисциплінарне навчання сприяє активному та практичному навчанню, яке надає здобувачам освіти глобальний та інтегративний погляд на вивчені явища в різних галузях навчання, що допомагає застосовувати набуті знання.

Завдяки інтердисциплінарним програмам змінюється інформація, яку здобувачі освіти отримали під час навчання, вона застосовується в позаурочних ситуаціях і відповідає новим знанням. Використання інтердисциплінарності в освіті стимулює творчість здобувачів освіти, розвиває їх гнучкість мислення та навички, необхідні для досягнення поставлених завдань.

Таким чином, пріоритети інтердисциплінарності полягають у тому, що вона аналізує інтегровані процеси та явища. У навчальній галузі міжпредметна інтеграція є обов'язковою, оскільки вона охоплює зміст, методології та стратегії викладання. Водночас вона відноситься до перетину кількох навчальних областей, що включає не лише зміст, а й також передбачає зв'язок між компетентностями з двох або більше дисциплін.

Інтердисциплінарний підхід ґрунтується на ідеї, що жодна навчальна дисципліна не є закритим полем, тому між дисциплінами можуть бути встановлені зв'язки. У результаті застосування такого підходу досягається пряма дія між взаємопов'язаними компетенціями або змістом із двох або більше дисциплін, що передбачає переплетення дисциплін:

- жодна наука не може існувати в монодисциплінарній системі;
- в освітній системі, в суспільстві майбутнього, необхідно стимулювати творчість, а це можливо через розвиток інтердисциплінарності;
- сучасний викладач повинен демонструвати знання, відповідальність, навички та професійну майстерність, щоб навчати і виховувати молоде покоління у відповідності до вимог часу;
- здобувач освіти повинен усвідомлювати важливість навчання через дослідження, через відкриття, встановлення зв'язків між різними дисциплінами.

Інтердисциплінарна організація навчальної програми складається з вибору області з природного і соціального середовища та групування знань, отриманих із різних дисциплін і наук відповідно до їх відповідності до інтегрального знання та людської діяльності в цій галузі. Ця модель організації навчальної програми підкреслює зв'язок між дисциплінами, узгодженість, єдність і глобальність предмета. Вона намагається синтезувати методи, що використовуються, водночас руйнуючи захисні бар'єри, які дисципліни встановили одна проти одної.

Викладач – це не просто людина, яка пропонує зміст, формулює завдання та запитує, але й відіграє головну роль у таких видах навчальної діяльності, як:

- стимулювання та підтримка допитливості здобувачів освіти;
- пізнання/відкриття нового;
- формування навичок і поведінки, необхідних для інтеграції в суспільство;
- формування впевненості у власних силах;
- розкриття особистої ідентичності [3, с. 6748].

Наприклад, процес викладання–навчання–оцінювання медичних дисциплін орієнтований на використання освітніх методологій, сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, орієнтованих на студентоцентризм, формування специфічних компетентностей, які досягаються за рахунок взаємозв'язку процесу навчання, активізації інтелектуального потенціалу, творчих здібностей, винахідливості, комунікативних навичок здобувачів освіти, що сприятиме їх інтеграції в соціально-професійну діяльність. При цьому підвищується доступність інформації через більш ґрунтовне засвоєння знань, оскільки здобувач освіти отримує більше інформації через практичні приклади, які базуються на дотичній між різними дисциплінами. Інтердисциплінарність у процесі викладання та навчання відображається в таких характеристиках:

- сучасна формуюча освіта передбачає існування інтердисциплінарного навчання як обов'язкової умови;
- взаємозв'язок знань, набутих здобувачам освіти з різних предметів, сприяє формуванню та розвитку гнучкості мислення та вміння застосовувати його на практиці;
- можна шукати спільні теми в навчально-пізнавальній діяльності для різних предметів, що може призвести до досягнення цілей високого рівня, таких як розв'язання–вирішення проблем, вивчення ефективних методів навчання;
- дозволяє студентові накопичувати інформацію про об'єкти, процеси, явища, які будуть поглиблено вивчатися в наступні роки навчання;
- більш чітко роз'яснює тему, спираючись на кілька дисциплін, аналізуючи її з більшої кількості точок зору;
- уможливорює більшу кількість перспектив;
- допомагає сформулювати стратегію розв'язання кейсу та практичні навички, а також дає змогу застосувати отримані знання на практиці.

Очевидно, що застосування інтердисциплінарності у викладанні-вивченні предметів значно підвищує доступність інформації, сприяє більш ґрунтовному засвоєнню знань та засвоєнню великого обсягу інформації. Коли навчання обмежується однією дисциплінарною перспективою, неоднозначність часто розглядається або як недолік аналітичної бази, або як свідчення того, що припущення потребують доопрацювання, або як свідчення того, що для отримання чіткого прогнозу необхідно прийняти певні міри. Сучасне життя в суспільстві характеризується складністю і швидкими змінами, тому здобувачам освіти необхідно вміти адаптуватися і діяти в складних і динамічних умовах. Ключовим елементом компетентності є діяльність, яка передбачає не лише здатність робити різні речі, а й навички вчитися, розв'язувати проблеми, співпрацювати та координувати. Отже, освітня система, що ставить на перший план розвиток компетентностей, повинна спрямовуватися на формування навичок вирішення проблем у нових умовах.

Міжпредметна інтеграція стимулює творчість здобувачів освіти, розвиває гнучке та інтегративне мислення, підвищує їхню мотивацію до навчання, зацікавленість у знаннях і робить їх активними учасниками навчального процесу. Крім того, вона сприяє формуванню цілісного уявлення про реальність, сприяє вибору професійного шляху та поглиблює розуміння через більш глибокі знання. Методи викладання і дослідження, що обговорюють і впроваджують інтердисциплінарність, розкривають різноманітність підходів до роботи з цією концепцією, що свідчить про складність і важкість її реалізації.

Висновки. Отже, інтердисциплінарний підхід у конструюванні знань у вищій освіті є цінним і може сприяти розвитку більш ефективної та інноваційної освітньої практики. Далі дослідження в галузі вищої освіти мають спрямовуватися на покращення інтердисциплінарних підходів, розвиток нових методів навчання та вивчення впливу навчальних програм на соціальні, інституційні та політичні процеси.

Інтердисциплінарність пропонує плюралістичне та динамічне бачення наук, вона цінує інформацію та навички, набуті здобувачам освіти, а наслідком цього є інтелектуальний розвиток та очевидне підвищення продуктивності. Таким чином, інтердисциплінарні програми сприяють формуванню сучасної, багатосторонньо розвиненої особистості з критичним, аналітичним, системним мисленням, зі здатністю до глибокого розуміння та вміння моделювати явища і процеси, які нас оточують. Викладач повинен виступати за проведення інтердисциплінарних занять, щоб здобувачі освіти могли мати ширший погляд на динамічний і складний світ, що характеризується інформаційним вибухом та технологічним розвитком. Необхідно, щоб студент усвідомлював важливість навчання через дослідження, відкриття, встановлення зв'язків між різними дисциплінами.

Список використаних джерел

1. Ash M. G. Interdisciplinarity in historical perspective. *Perspectives on Science*. 2019. Vol. 27, № 4. P. 619–642. URL: https://doi.org/10.1162/posc_a_00318 (date of access: 13.01.2024).
2. Falcus S., Cameron C., Halsall J. P. Interdisciplinarity in higher education: the challenges of adaptability. In *Mentorship, leadership, and research: Their place within the social science curriculum*. 2019. P. 129–145. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-95447-9_10 (date of access: 13.01.2024).
3. Santaolalla E., Urosa B., Martín O., Verde A., Díaz T. Interdisciplinarity in teacher education: evaluation of the effectiveness of an educational innovation project. *Sustainability*. 2020. P. 6748. URL: <https://doi.org/10.3390/su12176748> (date of access: 13.01.2024).
4. Cai Y., Lönnqvist A. Overcoming the barriers to establishing interdisciplinary degree programmes: The perspective of managing organisational innovation. *Higher Education Policy*. 2022. Vol. 35, № 4. P. 946–968. URL: <https://link.springer.com/article/10.1057/s41307-021-00242-0> (date of access: 13.01.2024).
5. Schijf J. E., van der Werf G. P., Jansen E. P. Measuring interdisciplinary understanding in higher education. *European Journal of Higher Education*. 2023. Vol. 13, № 4. P. 429–447. URL: <https://doi.org/10.1080/21568235.2022.2058045> (date of access: 13.01.2024).
6. Podgórska M., Zdonek I. Interdisciplinary collaboration in higher education towards sustainable development. *Sustainable Development*. 2023. URL: <https://doi.org/10.1002/sd.2765> (date of access: 13.01.2024).
7. Silva A. S., Cavalcanti J., Rodrigues-Carvalho J., Nogueira J., Oliveira R., Martins R. Active Methodologies in Higher Education: An Interdisciplinary Project Applied to Teachers' Education. In *Perspectives and Trends in Education and Technology*. 2023. P. 749–758. Singapore: Springer Nature Singapore. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-981-19-6585-2_66 (date of access: 13.01.2024).
8. Korniytska L., Alforof A., Honcharuk V. Some aspects of adapting the educational process of Ukrainian higher education to the global challenges of the XXI Century: a forecast of the future. *Futurity Education*. 2023. Vol. 3, № 2. P. 131–142. URL: <https://doi.org/10.57125/FED.2023.06.25.08> (date of access: 13.01.2024).
9. Pidorycheva I., Trushkina N. Development of academic and scientific-technical cooperation between the European Union and Ukraine: results of the expert survey. *Economics*

& Education. 2021. Vol. 6, № 3. P. 6-17. URL: <https://doi.org/10.30525/2500-946X/2021-3-1> (date of access: 13.01.2024).

10. Vasko R. V., Vakhovska O. V. European transformation of higher education in Ukraine—an opinion translated into action: the case for Computational Linguistics at *Kyiv National Linguistic University*, 2023. URL: <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/787878787/5177> (date of access: 13.01.2024).

11. Hurajová L., Chmelíková G., Luprichová J. Teachers' interdisciplinary cooperation triggers students' transferable competencies and intensifies the process of internationalization of Higher Education. In *2022 20th International Conference on Emerging eLearning Technologies and Applications (ICETA)*, 2023. P. 243-249. URL: <https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/9974622> (date of access: 13.01.2024).

12. Bondar K., Shestopalova O., Hamaniuk V., Tursky V. Ukraine higher education based on data-driven decision making (DDDM). In *CTE Workshop Proceedings*, 2023. Vol. 10. P. 346-365. URL: <https://acnsci.org/journal/index.php/cte/article/view/564> (date of access: 13.01.2024).

13. Barvinok V., Pudło T. Formation of Online Content Patterns of Higher Education Based on Trends to Preserve Intellectual Capital Quality Decreasing in Ukraine During Wartime. *Business Ethics and Leadership*, 2023. Vol. 7(2). P. 109-127. URL: [https://doi.org/10.21272/bel.7\(2\).109-127.2023](https://doi.org/10.21272/bel.7(2).109-127.2023) (date of access: 13.01.2024).